

ТЕХНОЛОГІЯ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Резюме

Метою цієї статті є пошук ефективної технології навчання української мови як іноземної. Реалізуємо її через виконання конкретних завдань, а саме: з'ясуємо сучасні тенденції в методиці навчання української мови як іноземної; визначаємо основні умови, підходи, оптимальні методи, прийоми й засоби навчання української мови студентів-іноземців, що в сукупності утворюють технологію; розробляємо орієнтовні завдання, що сприяють формуванню мовно-комунікативної компетентності іноземних студентів. У процесі дослідження застосовуємо низку теоретичних (аналіз, синтезування й узагальнення наявної інформації) та емпіричних методів (власні спостереження за освітнім процесом). Результатом роботи є сформований комплекс оптимальних умов, основних підходів, принципів, методів, прийомів і засобів навчання української мови як іноземної. Висновкуємо про те, що запропонована нами технологія навчання української мови як іноземної в ЗВО має такі складники: відповідні умови навчання (сприятливе інформаційно-освітнє середовище та психологічний клімат у колективі; висока корпоративна культура всіх учасників освітнього процесу; компетентність викладача; матеріально-технічна база ЗВО; освітня програма); ефективні підходи (компетентнісний; комунікативно-діяльнісний; особистісно орієнтований; культурологічний; практико орієнтований; мультимедійний) та принципи реалізації їх; методи (спостереження над мовою, метод вправ, метод дискусії, метод ситуативно-рольової гри, проєктний метод) та прийоми навчання (семантизація лексем; спостереження за мовними й комунікативними явищами; аналіз мовних і мовленнєвих явищ; порівняння; логічне розмірковування; побудова/відтворення за аналогією; імітація та інші); засоби навчання (друкована навчально-методична література; графічні та технічні засоби тощо). Окрім того, у рецепції ми пропонуємо орієнтовні завдання, спрямовані на формування українськомовної комунікативної компетентності студента-іноземця.

Ключові слова: *вправи й завдання; засоби навчання; методи навчання; підходи до навчання; прийоми навчання; принципи навчання; студенти-іноземці; українська мова як іноземна; умови навчання; технологія навчання.*

Вступ. *Актуальність дослідження.* Позитивні (глобалізація; євроінтеграція; привабливий ринок освітніх послуг тощо) та негативні (війни; соціально-економічна й політична нестабільність; хвороби та ін.) процеси, що відбуваються у світі спричинили масштабну міграцію громадян різних держав в Україну. Значна частина іммігрантів є студентами закладів вищої освіти, які мають за мету отримати хороші знання у різних галузях. Успішна адаптація іноземних здобувачів освіти та рівень їхніх знань залежить від певних умов, з-поміж яких варто виокремити такі: урахування особливостей ментальності, психологічного стану, релігійної приналежності; соціокультурного середовища, у якому перебуває студент; корпоративної культури у ЗВО; професіоналізму викладачів і, найголовніше, – від знання мови, якою відбувається освітній процес. Тому, аби досягти високих результатів, насамперед, необхідно навчити іноземних студентів української мови та сформувати в них відповідну мовно-комунікативну компетентність. Адже, як засвідчує практика, саме незнання (недостатній рівень) державної мови є так званим наріжним каменем на шляху здобування освіти в університетах України. З огляду на це проблема навчання української мови як іноземної наразі є актуальною і потребує уваги науковців й усебічного подальшого дослідження.

Постановка проблеми. Ми переконані в тому, що процес навчання української мови як іноземної потребує модернізації, зокрема застосування сучасних підходів, методів, прийомів і засобів, що в сукупності є складниками певної технології. Саме технологія навчання є своєрідною траєкторією руху в опануванні мови студентами-іноземцями. Тому виникає необхідність звернути належну увагу на цей складник методики навчання української мови як іноземної і запропонувати свої рекомендації.

Аналіз наукових знань. Проблеми методики навчання української мови як іноземної почали обговорювати лише наприкінці ХХ століття. Можливо те, що наука є досить молодою, стало причиною виникнення низки актуальних питань у цьому напрямі. Наразі українські вчені мають вагомі напрацювання у царині навчання української мови як іноземної. Різні аспекти цієї проблеми розглядали у своїх працях В. Бадер, З. Бакум, Л. Бей, К. Бренер, І. Зозуля, Н. Бородіна, Г. Іванишин, Т. Касьяненко, В. Корженко, І. Кочан, Т. Лагута, З. Мацюк, О. Мацько, Л. Назаревич, О. Присяжна,

Л. Селіверстова, Л. Солодар, Н. Станкевич, О. Тростинська, О. Федорова, А. Чистякова, Л. Шеремата, С. Яворська та ін. Проте цей напрямок науки лише набирає обертів у своєму розвитку і потребує нових знань. Зокрема питання технології навчання української мови як іноземної розкрито фрагментарно, що й зумовлює необхідність подальшого дослідження.

Мета і завдання дослідження. Метою рецепції є пошук ефективної технології навчання української мови студентів-іномовців. Її реалізація здійснюється через виконання конкретних *завдань*, а саме:

- з'ясувати сучасні тенденції у методиці навчання української мови як іноземної;
- визначити основні умови, підходи, оптимальні методи, прийоми й засоби навчання української мови студентів-іноземців, що в сукупності утворюють технологію;
- сформулювати орієнтовні завдання, що сприяють формуванню мовно-комунікативної компетентності іноземних студентів.

Методи дослідження. Поставлені завдання реалізуємо за допомогою таких *методів*:

- *теоретичні*: аналіз, синтез і узагальнення наявної інформації, щоб визначити оптимальні умови, основні підходи, принципи, методи, прийоми й засоби навчання української мови як іноземної;
- *емпіричні*: власні спостереження за освітнім процесом.

Результати дослідження. Є підстави вважати, що для студентів-іноземців, які здобувають освіту в ЗВО нашої держави, знання української мови не є складником їхньої фахової компетентності. Проте вони є вкрай необхідним засобом комунікації, адаптації та оволодіння майбутньою професією. До того ж, за нашими спостереженнями, більшість іноземних студентів зовсім не знають української мови. З огляду на це слід розробити таку технологію навчання, яка б урахувала всі чинники позитивного впливу на цей процес і сприяла інтенсивному оволодінню мовою.

Як зауважено вище, складниками технології навчання української мови як іноземної є оптимальні умови, підходи, принципи, методи, прийоми і засоби організації цього процесу.

Що ж маємо на увазі, коли говоримо про оптимальні *умови навчання* студентів-іномовців? Досвід роботи та спостереження за освітнім процесом у різних ЗВО дає підстави стверджувати, що студент відкритий до сприйняття інформації і навчання загалом лише за таких умов:

- сприятливого інформаційно-освітнього середовища та психологічного клімату в колективі;
- високої корпоративної культури всіх учасників освітнього процесу;
- компетентності викладача;
- матеріально-технічної бази ЗВО;
- освітньої програми тощо.

Студенту-іноземцю досить складно адаптуватися в іншій країні, тому саме університет має стати своєрідним містком між ним та соціумом і створити умови не лише для ефективного навчання, а й соціалізації.

Далі розглянемо *основні підходи* до навчання української мови студентів-іноземців.

Методика навчання мови в ЗВО оперує значною кількістю підходів. У цій рецепції ми не маємо на меті аналізувати всі їх. Зосередимо увагу лише на тих, які, на наше переконання, є засадничими у процесі навчання української мови як іноземної.

Ми пропонуємо означений процес побудувати на основі комплексу компетентнісного, комунікативно-діяльнісного, особистісно орієнтованого, культурологічного, практико орієнтованого та мультимедійного підходів з відповідними кожному принципами навчання.

Компетентнісний підхід є ключовим у процесі навчання української мови як іноземної, адже він охоплює життєві й професійні потреби з освітніми цілями і спрямований на формування й розвиток необхідних компетентностей майбутнього фахівця, зокрема іншомовної комунікативної. Означену компетентність іноземного студента складають уміння, навички і здатності спілкуватися, дотримуючись норм і традицій, в усній і писемній формах для опанування освітньою програмою певного напрямку чи спеціальності.

Навчити мови на компетентнісній основі можна ураховуючи відповідні підходу *принципи*, зокрема:

- гуманізації освітнього процесу;
- міждисциплінарності та інтегративності;
- єдності змістово-технологічного забезпечення освітнього процесу;
- професійного спрямування навчальних матеріалів;
- диференціювання (урахування індивідуальних освітніх потреб);
- діагностування (різнорівневий підхід до оцінки результатів) тощо.

За умови компетентнісно спрямованого навчання, студенти не просто засвоюють знання, у них формуються здатності, зокрема:

- здатність використовувати українську мову для освітніх та життєвих потреб;
- здатність вільно комунікувати й безболісно адаптуватися в українському соціумі;
- культурологічна здатність;
- здатність до саморозвитку та ін.

Для іноземного студента ці здатності та знання є вкрай необхідними й надважливими, особливо в перші роки перебування в Україні.

З огляду на те, що вивчення української мови для студентів з інших країн є необхідною умовою навчання взагалі, то закономірним є впровадження в освітній процес *комунікативно-діяльнісного підходу*, за умови якого увага зосереджується саме на мовленнєвій діяльності особистості. Цей підхід сприяє зануренню іншомовного комуніканта у змодельовані заздалегідь ситуації, з урахуванням його індивідуальних, психологічних, національно-культурних та релігійних потреб. Такі ситуації зорієнтовані на розвиток у студентів-іноземців умінь правильно говорити, сприймати й розуміти інформацію, читати, висловлювати свої думки на письмі й перекладати в умовах реальної комунікації.

Застосування комунікативно-діяльнісного підходу до навчання української мови як іноземної забезпечує реалізацію таких *принципів*:

- наступності й перспективності;
- системності й послідовності;
- зв'язку теорії з практикою;
- цілісності навчання мови й комунікації;
- інтегрованого навчання всіх видів мовленнєвої діяльності;
- пізнавально-практичного та ін.

Ми поділяємо думку науковців (З. Бакум, О. Горошкіна, С. Караман, І. Дирда та ін.), які стверджують, що навчити української мови іноземних студентів не можна без урахування *особистісно орієнтованого підходу*. У кожного студента має бути індивідуальна освітня траєкторія. Тут важливу роль відіграє особистість викладача, його фахова компетентність, уміння створювати сприятливу атмосферу в аудиторії та знаходити індивідуальний підхід до кожного здобувача освіти.

Особистісно орієнтоване навчання передбачає розвиток і саморозвиток студента-іноземця, формування його іншомовної комунікативної та фахової компетентностей.

Основними *принципами* особистісно орієнтованої освітньої траєкторії є:

- принципи гармонізації та гуманізації освітнього процесу;
- принципи індивідуалізації навчання та особистісного цілепокладання;
- принцип продуктивності навчання;
- принцип освітньої рефлексії та ін.

Будь-яка мова, зокрема українська, є національно-культурним джерелом, тому вивчення її іноземними громадянами має базуватися на знаннях фактів культури, тобто, з урахуванням *культурологічного підходу*. Ознайомлюючись з культурним надбанням України (історією, звичаями, традиціями, мистецтвом, архітектурою), студенти глобально мислять, усвідомлюють картину світу її громадян і краще розуміють мову.

В основі цього підходу лежить низка *принципів*, які доповнюють і збагачують процес навчання української мови як іноземної:

- принцип культуровідповідності (взаємопов'язаного навчання мови й культури);
- принцип урахування рідної мови й культури;
- принцип контекстної обумовленості та автентичності навчального матеріалу тощо.

Не викликає сумнівів думка про те, що наразі освітній процес, у тому числі навчання української мови студентів-іноземців, має здійснюватися на засадах *практико орієнтованого підходу*. Адже саме він зосереджений на формування практичних умінь і навичок. У нашому випадку студенти не лише здобувають знання з іноземної (української) мови, а занурюються в реальні життєві ситуації, вирішують важливі завдання та проблеми і, відразу ж, застосовують свої мовно-комунікативні вміння під час опанування фахових компетентностей.

До основних *принципів* практико орієнтованого навчання належать:

- принцип гнучкості й динамічності, що має відображатися в освітніх програмах;
- принцип цілісності освітнього процесу, що виявляється у навчальному, рефлексивному та практичному вимірах;
- принцип мотиваційного навчання;
- принцип свідомості й активності;
- домінуючої ролі вправ і завдань тощо.

Безумовно, інтенсивне формування іншомовної комунікативної компетентності неможливе без використання сучасних засобів навчання. Тому, *мультимедійний підхід* є одним із складників системи, що реалізується в застосуванні різних інформаційно-освітніх електронних систем і ресурсів, зокрема: пошукових систем, електронних видань (підручників, словників, довідників тощо), електронних навчальних курсів, навчально-розвивальних відеоматеріалів тощо. Інноваційні засоби навчання не перевантажують освітній процес, а поліпшують його якість і роблять цікавим для сучасної молоді.

Навчання на мультимедійній основі передбачає урахування *принципів*:

- просторового і часового зв'язку;
- керованої діяльності;
- узгодженості дій та ін.

Запропоновані вище підходи до навчання української мови як іноземної та принципи реалізації їх, на наше переконання, є пріоритетними. Проте вони не можуть функціонувати кожен окремо. Лише в сукупності застосування їх можна досягти високих показників у вивченні мови.

Сучасні підходи до організації освітнього процесу зумовлюють використання комплексу традиційних та інноваційних методів і прийомів навчання, які, своєю чергою, об'єднують діяльність викладача та студентів і спрямовують її на позитивний результат.

З огляду на те, що найперше студенти мають навчитися розуміти українську мову та вміти вести діалог нею, варто застосовувати саме *практико орієнтовані методи*, з-поміж яких виокремимо такі: метод вправ, метод дискусії, метод ситуативно-рольової гри, проєктний метод. Проте спочатку звернемося до *методу спостереження за мовою*, який занурює іноземних студентів у лексичне багатство української мови на основі культурних надбань.

Власні спостереження за освітнім процесом дають можливість говорити про те, що аби навчити студента-іноземця української мови, варто занурити його в нашу культуру. Тут неабиякої ваги набувають екскурсії містом, музеями, відвідування галерей, театрів та інших культурних заходів. Адже слухаючи різностильову мову носія (за потреби з перекладачем), студенти вчаться розуміти її і комунікувати.

Далі зосередимо свою увагу на *методі вправ*, без якого не може обійтися жодна система навчання. Тут важливо зазначити, що спочатку вони повинні бути усними та з урахуванням загального розвитку й рівня іншомовної комунікативної компетентності кожного здобувача освіти.

Методика навчання української мови як іноземної рясніє різними класифікаціями вправ, однак ми переконані, що у процесі формування мовно-комунікативної компетентності основними з-поміж них є:

- докомунікативні, комунікативні, посткомунікативні;
- дотекстові, притекстові, післятекстові.

Ці групи вправ можуть поділятися ще на ситуативні, трансформаційні, перекладні, творчі та ін.

Перша група вправ орієнтована на формування вмінь вести діалог, комунікувати, друга ж має на меті навчити мови.

До того ж, забігаючи наперед, зазначимо, що дидактичною основою більшості вправ має бути усний і письмовий автентичний/неавтентичний (створений, з урахуванням рівня володіння мовою) текст. Адже саме він є підґрунтям, засобом і результатом навчання.

Для кращого усвідомлення матеріалу, всі явища, які студенти вивчають/розглядають на заняттях, мають обговорюватися. Ми переконані, що у процесі навчання мови *методом дискусії* матеріал засвоюється найкраще. Студенти ставлять запитання, намагаються дібрати відповідні мовні засоби для висловлення думки, коментують, а отже запам'ятовують слова і вчаться комунікувати.

Як уже побіжно зазначалося, навчити іноземців української мови можна лише зануривши їх у реальне життя за допомогою *методу ситуативно-рольової гри*. Саме гра, що є емоційно-мотиваційним засобом навчання, активно допомагає подолати мовний бар'єр і формує іншомовну комунікативну компетентність студента. Розробляючи завдання за таким методом, викладачеві варто максимально наблизити їх до ситуацій, у яких можуть опинитися іноземці: розмова в магазині, банку чи транспорті; діалог про те, як знайти необхідну адресу; дискусія про мистецькі (музика, театр, кіно...) вподобання тощо.

Паралельно з методом гри варто застосовувати *метод проєктування*, що спрямований на формування вмінь самостійно, або невеликими групами, орієнтуватися в іншомовному просторі, критично та креативно мислити, аналізувати й відстоювати свою позицію. Такими проєктами можуть бути: відеозапис екскурсії одним із музеїв міста й самостійне озвучення її; інтерв'ю в носіїв мови на одну з актуальних суспільних тем; онлайн-словник на професійну тематику; презентування родинного дерева українською мовою; телепередача про національну кухню іноземного студента та інші.

Проте власні спостереження дають змогу стверджувати, що у процесі навчання української мови як іноземної одного методу буде замало. Лише в сукупності застосування їх матимемо позитивний результат і сформовану мовно-комунікативну компетентність.

Досить часто методи навчання сплутують із *прийомами*. Тому, варто зазначити, що прийом є лише своєрідним кроком, складником методу, який скеровує навчальну діяльність у тому чи тому напрямку. Одні й ті ж прийоми можуть входити до складу різних методів, проте кожне нове поєднання їх утворює інший метод.

До основних прийомів навчання української мови як іноземної належать:

- семантизація лексем;
- спостереження за мовними й комунікативними явищами;
- аналіз мовних і мовленнєвих явищ;
- порівняння;
- логічне розмірковування;
- побудова/відтворення за аналогією;
- імітація та інші.

Прийоми навчання реалізуються в системі вправ і завдань, про яку ми поговоримо згодом.

А зараз кілька слів про *засоби навчання* української мови як іноземної. Вони є елементами, що поєднують діяльність викладача і студентів та спрямовані на полегшення їхньої співпраці й підвищення якості освітнього процесу загалом. Основними з-поміж них є:

- друкована навчально-методична література: підручники й навчально-методичні посібники, довідники, словники тощо;
- графічні засоби: малюнки, картини, схеми та ін.;
- технічні засоби: звукозаписи, відеозаписи, комп'ютерні програми, хмарні ресурси, блоги, електронні навчальні курси тощо (Pet'ko L., Popova L., Kulyk O., Kardash L., Ovsiienko L., Denysiuk I., Proskurniak O., 2020).

Усі означені складники утворюють навчально-методичний комплекс, основою якого є, на наше переконання, ЕНК (електронний навчальний курс).

Електронний навчальний курс може мати таку структуру:

- робоча програма;
- електронні конспекти лекцій та короткі відеолекції;
- мультимедійні презентації;
- практичні завдання із рекомендаціями до виконання та критеріями оцінювання;
- самостійні та індивідуальні завдання із рекомендаціями до виконання та критеріями оцінювання;
- модульні контрольні роботи із рекомендаціями до виконання та критеріями оцінювання;
- електронний журнал тощо.

Простудійовані наукові розвідки з проблеми дослідження за останні роки та власні спостереження засвідчують, що правильно дібрані *вправи й завдання* є необхідною умовою формування іншомовної комунікативної компетентності студента.

Існує велика кількість різних типів вправ (завдань). Проте, аби навчити студента-іноземця української мови, ми пропонуємо такий розподіл їх:

- мовні;
- мовно-комунікативні;
- комунікативні.

Своєю чергою, вони поділяються на певні види й групи. У цій науковій розвідці, до прикладу, ми подаємо кілька таких завдань, а в одній із наступних публікацій запропонуємо розгорнуту систему за типами й видами.

Так, для формування мовно-комунікативної компетентності студентів можна запропонувати такі завдання:

Завдання 1. Ви загубилися в натовпі у м. Києві на Майдані Незалежності. Сформулюйте запитання до перехожих, як Вам знайти необхідну адресу.

Завдання 2. Ви втратили банківську платіжну картку. Сформулюйте звернення до менеджера відповідної установи з проханням поновити її (можливий діалог).

Завдання 3. Прослухайте українську пісню «Несе Галя воду...». Розкажіть про що йде мова у ній. Дотримуючись мелодії, під музику відтворіть її слова.

Завдання 4. Відвідайте картинну галерею. Усно опишіть свої враження від побаченого. Яка з картин Вам сподобалася найбільше і чому?

Завдання 5. Відвідайте екскурсію містом та запишіть її відео без озвучення екскурсоводом. Озвучте основні відеофрагменти.

Завдання такого типу спрямовані на те, аби навчити студентів-іноземців правильно висловлювати думку й вести діалог.

Досвід переконує, що не існує одного підходу, методу, прийому чи засобу, за допомогою якого можна досягти високих результатів у навчанні. Лише в правильному поєднанні вони можуть стати ефективною технологією і спрацювати на цей результат.

Дискусія. Методика навчання української мови як іноземної рясніє дослідженнями різних підходів, принципів, методів, прийомів і засобів навчання студентів. Проте наразі не існує єдиної технології організації цього освітнього процесу. Ми не претендуємо на унікальність нашої розробки, а лише пропонуємо власне бачення такої технології. Як уже зазначалося вище, у наступній публікації ми продовжимо дослідження і запропонуємо орієнтовну комбіновану систему вправ і завдань з вивчення української мови як іноземної.

Висновки. Таким чином, запропонована нами технологія навчання української мови як іноземної в ЗВО має такі складники: *основні умови навчання*: сприятливе інформаційно-освітнє середовище та психологічний клімат у колективі; висока корпоративна культура всіх учасників освітнього процесу; компетентність викладача; матеріально-технічна база ЗВО; освітня програма тощо; *основні підходи до навчання та принципи реалізації їх: компетентнісний підхід* (принципи: гуманізації освітнього процесу; міждисциплінарності та інтегративності; єдності змістово-технологічного забезпечення освітнього процесу; професійного спрямування навчальних матеріалів; диференціювання; діагностування тощо); *комунікативно-діяльнісний підхід* (принципи: наступності й перспективності; системності й послідовності; зв'язку теорії з практикою; цілісності навчання мови й комунікації; інтегрованого навчання всіх видів мовленнєвої діяльності; пізнавально-практичний та ін.); *особистісно орієнтований підхід* (принципи: гармонізації та гуманізації освітнього процесу; індивідуалізації навчання та особистісного цілепокладання; продуктивності навчання; освітньої рефлексії та ін.); *культурологічний підхід* (принципи: культуровідповідності; урахування рідної мови й культури; контекстної обумовленості та автентичності навчального матеріалу тощо); *практико орієнтований підхід* (принципи: гнучкості й динамічності; цілісності освітнього процесу; мотиваційного навчання; свідомості й активності; домінуючої ролі вправ і завдань тощо); *мультимедійний підхід* (принципи: просторового й часового зв'язку; керованої діяльності; узгодженості дій та ін.); *основні методи навчання*: метод спостереження за мовою, метод вправ, метод дискусії, метод ситуативно-рольової гри, проектний метод; *основні прийоми навчання*: семантизація лексем; спостереження за мовними й комунікативними явищами; аналіз мовних і мовленнєвих явищ; порівняння; логічне розмірковування; побудова/відтворення за аналогією; імітація та інші; *основні засоби навчання*: друкована навчально-методична література: підручники й навчально-методичні посібники, довідники, словники тощо; графічні засоби: малюнки, картини, схеми та ін.; технічні засоби: звукозаписи, відеозаписи, комп'ютерні програми, хмарні ресурси, блоги, електронні навчальні курси тощо.

Окрім того, у рецепції ми пропонуємо орієнтовні завдання, спрямовані на формування українськомовної комунікативної компетентності студента-іноземця. Робота в цьому напрямку продовжується.

СПИСОК ПОСИЛАНЬ

Бігич, О., Бориско, Н. & Борецька, Г. (2013). Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студентів класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів. Київ: Ленвіт, 590 с.

Pet'ko, L., Popova, L., Kulyk, O., Kardash, L., Ovsiienko, L., Denysiuk, I. & Proskurniak, O. (2020). Web Oriented Education Course Design Model in the Entrepreneurship Education System. *Journal of Entrepreneurship Education (JEI)*. USA. Volume 23, Special Issue 1. Pp. 1-9 (Scopus, Q 2).

REFERENCES

Bihych, O., Borysko, N. & Boretska, H. (2013). *Metodyka navchannia inozemnykh mov i kultur: teoriia i praktyka: pidruchnyk dlia studentiv klasychnykh, pedahohichnykh i linhvistychnykh universytetiv* [Methods of teaching foreign languages and cultures: theory and practice: a textbook for classical, pedagogical and linguistic universities students]. 590 (ukr).

Pet'ko, L., Popova, L., Kulyk, O., Kardash, L., Ovsiienko, L., Denysiuk, I. & Proskurniak, O. (2020). Web Oriented Education Course Design Model in the Entrepreneurship Education System. *Journal of Entrepreneurship Education (JEI)*. 23 (1), 1-9 (eng).

TECHNOLOGY OF TEACHING UKRAINIAN AS A FOREIGN LANGUAGE IN UKRAINIAN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

Summary

The purpose of this article is to find an effective technology for teaching Ukrainian as a foreign language. We realize it through the implementation of specific tasks, in particular: we determine modern trends in methods of teaching Ukrainian as a foreign language; we define the basic conditions, approaches, optimal methods, techniques and means of Ukrainian language teaching to foreign students, which together form the technology; we develop tentative tasks that contribute to the formation of foreign students' cultural and communicative competence. In the research process we apply a number of theoretical (analysis, synthesis and available information generalization) and empirical methods (own observations of the educational process). As a result of our work the complex of optimal conditions, the basic approaches, principles, methods, techniques and means of learning Ukrainian as a foreign language is formed. We conclude that our proposed technology of teaching Ukrainian as a foreign language in Higher Education Institutions has the following components: appropriate learning environment (favorable informational and educational environment and psychological climate in the team; a high corporate culture of all participants of the educational process; teacher competence; resource base of Higher Education Institution; curriculum). Efficient approaches (competency-based; communicative-active; person-oriented; culture-oriented; practice-oriented; multimedia-based) and their implementation principles. Methods (language observation, exercise method, discussion method, situational-role play method, project method). Learning techniques (lexemes semantization; language and communicative phenomena observation; language and speech phenomena analysis; comparison; logical reasoning; analogy building / playback; imitation and others). Learning tools (printed educational literature; graphic and technical tools, and so on). In addition, we offer tentative tasks aimed at forming the Ukrainian language communicative competence of a foreign student.

Keywords: *exercises and tasks; learning tools; teaching methods; approaches to learning; training techniques; principles of learning; foreign students; Ukrainian as a foreign language; learning conditions; learning technology.*